

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suaui Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt III. Augustanus Conuentus: & producta ab haereticis suae Fidei
professio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11642

6 Præterea in quadam responsione, eodem anno à Pontifice data Cæsari Concilium postulanti, tamquam existimatum extirpandæ hæresi remediũ opportunum, habentur hæc verba: *Certus sum, à te, pro eo ac conscius es mea in commune bonum voluntatis, minime dubitari, nullam unquam à me prolationem interponendam.* Quà ratione potuisset id à Pontifice ad Cæsarem scribi, si Bononiæ ipsemet à Concilio Carolum pro virili dimouisset, atque ad id Gattinaræ officia abiecit implorasset?

7 Progreditur Suavis. Vbi Cæsar ad Augustana Comitia profectus est, eo animo vt hæreticos adigeret ad obedientiam Ecclesiæ, Pontificem, quò sibi propitium redderet Ferdinandum Regem, indulgisse illi Decimas ad bellum in Turcas, quin etiam sacrarum Ædium argentum & aurum. Quis hominis liuorem non perspiciat? An non Pontifices debent, aut solent amplissima subsidia concedere ad repellendos à Christianorum ceruicibus tam horribilis hostis acinaces? An non Patres, Theologi, Canonum interpretes ea comprobant? Cur igitur in re tam pia, tam iusta, tam necessaria, tam consueta, appingere Pontifici vtilitatis propriæ auaritatem? Duci quoque Sabaudia, quò se ab incurfionibus hæreticorum Heluetiæ tueretur, Legatus missus est cum facultate eadem subsidia largiendi. Enimuerò licentia tam nequiter interpretandi, semel admissa in quacumque mortalium deliberatione, vtrauis eligatur pars, neutra vituperationem effugiet.

1530.
Vltima Iulij
ann. 1530,
in 2. lib.
Liter. ad
Princip.

* In Confessorio 15.
Decembris,
in Diario citato Ludouisorum.

C A P V T III.

*Augustanus Conuentus: & producta ab hæreticis
sue Fidei professio.*

1 **A**diit Germaniam Cæsar, Cardinale Campeggio comitante, cui tanti ponderis Legatio fuerat à Pontifice demandata ob hominis peritiam de rebus quæ tunc agebantur. Conuenere Augustam ad Comitia frequentes supra morem Ecclesiastici Principes ac profani. Quæ ibi Catholica Fidei honorifica contigere, à Suau pro suo instituto vel reticentur, vel mendaciis obruuntur. Nos verò testibus nulli suspitioni obnoxii innitatur, non solùm Cocleo qui tunc interfuit vtetur, sed ipsis hæreticis scriptoribus, cuiusmodi est Sleidanus, ac præsertim Georgius Cælestinus, illius Conuentus Acta quatuor voluminibus complexus: quamquam ipse pariter multa prætermittat parti Catholicæ conducen-

* De Actis
Lutheri anno 1530.

Ff 2 tia,

1530.

^a Hæc sunt apud auctorem desumpta ex 2. libris Archiuij Vaticani; altero Instructionum, altero cui titulus, *Acta VVor-matia.*
^b Legitur apud Goldatum hæreticum in 3. tomo Constit. Cæsarearum.

Legitur apud Cælestinum 1. tom. Histor. dictæ, Comitia Augustana.

tiâ, quæ vel apud ipsum Sleidanum habentur, vel in legitimis ^a manuscriptoris apparent.

Peruenit Augustam Cæsar 15. Iunij, pridie illius diei quo Christi Corporis solennia recoluntur. Principum, Legatorum, ac Septemviro- rum amplissimo Comitatu deductus Urbem ingressus est ex præscripto prius editæ ^b Oeniponti constitutionis; nimirum Ferdinando fratre, quod Bohemiæ Rex esset (*nam alioquin, inquit, non id requirerem*) ad dexteram, & Pontificio Legato ad sinistram equitantibus: plurimas huiusce rei causas adducens, tum ex utilitate Germaniæ ob aduentum Legati, tum ex prærogatiua dignitatis, quæ illi supra reliquos Principes debebatur. Postridie in pompa quâ Christi Corpus solenniter circumferebatur, incescit semper nudo capite sub meridiani solis ardoribus, professus per tam mole- stum tamque periculosum obsequium suam Fidem de illo mysterio, quod tot recentes hæretici ibidem astantes pernegabant. Dixi *sub meridiani solis ardoribus*; propterea quod non nisi sub illam horum functio est inchoata, cum percuperet ad eam Cæsar omnium Prin- cipum comitatum, & Protestantes se interfuturos negassent, iam supersticiosos esse huiusmodi ritus, quod libello vulgato testati sunt, affirmantes agnoscere se quidem ibi Christi præsentiam, sed non probare consuetudinem deferendi Sacramenti dimidiati, & non sub vtraque specie, & per eam pompam deducendi, quasi quodam in theatro atque scena; ac proinde nolle se comitatu suo illius ritus sanctitatem comprobare.

At Saxo, cuius munus erat gladium Cæsareum ante Cæsarem gestare, adhæsit illi suorum Theologorum parti, quæ sententiam sequebatur tutiorem à temporario incommodo suæ dignitatis; as- firmavitque, per huiusmodi ministerium exerceri à se quasi civilem quamdam functionem, non item religiosum opus; idque ex auctoritate Prophetæ Elisei, qui permiserat Naamano Syro, ut se- crite idolum incuruaret, cum Rex eius brachio innixus genua flecte- ret. Quod tamen reliqui Principes Protestantes amplecti recusa- runt, memorato libello affirmantes, per integrum ordinem condi- tioneseque illius pompæ declarari id tamquam opus sacrum, & non- merè civile.

Hinc arripit opportunitatem Suavis agendi furtim cuniculi, quo- serpat quasi pacifica fidelium in mentes doctrina tabifica. *Cum de- beat* (illius verba sunt in adducenda Elisei permissione Naamano habita) *per illud exemplum licere cuique ad conseruandam dignitatem su- ditionem, suam seu domini sui gratiam, vel alterius eminentis viri, non recitari*

recusare cuiuscumque rei operam impendere, cui tametsi alij assisterent tamquam religioso, ipse tanquam civili interesset.

Proposita doctrina quamuis in aliquo sensu, & aliquibus restricta conditionibus vera sit, & à Theologis tradita; tamen generatim affirmata, & cum querimonia incommodorum quæ ex ea omissa orientur, quo pacto à Suavi affertur, laxat aditum, vel Helcesitarum hæresi, qui negabant obligari quemquam ad Fidem externis argumentis testandam; vel certè illorum errori, qui fas esse opinabantur, obtemperare legibus Anglorum Regis in adeundis hæreticorum templis, eorumque ibi prædicantibus audiendis, aduersus quam duplici diplomate sanxit Pontifex Paulus V. Et sanè si Martyres impegissent in Magistrum paria cum Suavi opinantem, forsitan haud passi fuissent se trucidari, ne thuribulum attollerent, genuaque reflecterent, cum ipsis quoque prætereundum licuisset, ea non exhiberi tamquam opera religionis, neque ad ea simulacra colenda, sed tamquam simplices motus, qui suapte naturâ id non significant. Quin & Magister vsque adeò in ea pacifica doctrina progredi potuisset, vt etiam doceret, absque vlla conscientia offensione fas esse illis exprimere voce cunctas blasphemias sibi à tyrannis imperatas, modò intenderent animo meram exercitationem lingue ac labiorum habere, absque voluntate per eam significandi vllum impium animi sensum. Quod ipsum nisi Deo displicuisset, haud profecto laudem tamquam Heroës mererentur, sed vituperationem tamquam inscij. Verum quidem est, quoties quædam actio ex hominum instituto duplicem ad finem, civilem alterum, alterum religiosum referri potest, tunc semotâ fidelium offensione licere eam adhibere spectato solum civili, religioso minimè comprobato. Huiusmodi planè fuit in Naamano genuum submissio, quò dominum brachio fulciret. At verò cum actio quæpiam vel ex condicção, vel ex usu hominum merè ad ritum religiosum refertur, nec apparet in ea vlla alia vtilitas, cuius causâ fieret, præterquam profiteri per eam foris Religionem quæ intus animo colitur; tunc certè, si ea Religio falsa est ac superstitiosa, illius actionis exercitatio, quocumque tandem animo fiat, grauis est impietas, & contra Deum perduellio. Eaque propter nefas itidem erat parere legi memoratæ Anglorum Regis; quandoquidem, tametsi non sit generatim interdictum honesta de causâ templa hæreticorum ingredi, eorumque concionatores audire; tamen id agere ad obtemperandum legi, ea opera tamquam religiosa præcipienti, perinde est ac illa velut talia foris comprobare.

Ff 3

Credi

Vide Suarium in defensione, lib. 6. cap. 2. & 9.

Historia
Concilii Tridentini
lib. 3. cap. 3.
1530.

1530.

Credi posset, Suauem per eas particulas voces, quas retulimus, ad se purgandum apologiam perstrinxisse, vbi non esset vero similitudo eum non indigere defensionis, vt qui fortasse animum ab omni Religionē liberum gerebat, adeoque vitam poterat agere tutam ab omni nota defectionis à sua Religione, ob externam professionem cuiuscumque à se quamuis falsæ exstimatæ.

Inter solennia sacrificij habita fuit Oratio à Vincentio Pimpello, Archiepiscopo Possanensi, Pontificis Nuntio, quam sane, ut quequò apud Cælestinum descriptam non perlustrauit, fateor me à Suauis deceptum fuisse, illam inaniis plenam, & religione vacuam arbitratum: tantà is confidentiâ scribit, Nuntium ibi de Religione nihil egisse, nisi cum dixit, Si Germani Scipionem Nasicam fuissent imitati, populum Romanum, eorumque maiores, in Fide Catholicâ perstituros fuisse, eosdemque stultitiæ insimulasse, *quod cum Religionem mutassent, sanctiorem aliquam prudentioremque, non elegerunt.* Sed postquam eam orationem verbatim perlegi, mihi temperare non possum, quin tantisper à narratione desistam, dum huius calumniæ veritatem opponam.

Agitabatur potissimum in eo Conuentu, quâ ratione vires Germaniæ simul coalescerent, quibus furori Turcarum obfisteretur. Et quoniam Protestantes negabant suam opem se collaturos, nisi plurima sectæ suæ commoda præcepissent; Nuntius institit tamquam argumento præcipuo, rei magis in præsentia necessaria, et suafu faciliore, spectatis etiam humanis emolumentis, videlicet Germanorum concordia ad impetum hostis adeò formidabilis repellendum. Ac per eam opportunitatem ostendit, quantum ad id opus foret, non eâ conscientia licentiâ quam Protestantes efflagitabant, sed cunctorum in pristina Fide confessione. Hoc posito, libet huius illius orationis particulas aliquot afferre, quibus liqueat, peruenit Suauis narratione non tam exprimi Oratoris sensa, quam tenebris offundi.

Non ea, inquit, fuit Senatui populoque Romano, Gentilibus viris, et vero Dei cultu longè quondam alienis, in seruanda eorum religione severitas ac perferendis hostibus patientia: nihil enim melius antiquisq; dixerunt, quam propriis et vfitatis ceremoniis eorum Deos sitos placare, et aduersariorum iniurias qualescumque manu, ferro et igne vindicare. Dein verò: At vos Germani, qui Christiani, ac veri et omnipotentis Dei cultores estis, despectis sanctæ Matris Ecclesiæ ritibus, maximam hostis audaciam, facinusque inauditum, inultum esse patiemini? Romani, Varronem Consulem apud Cannas, ob iratam Iunonem ab eo quondam iniuriâ affligi.

Etiam, infeliciter dimicasse cum Carthaginensibus crediderunt. At vos Germani, sublatis veris Sacrificiis, negatis Christi Mysteriis, ademptis à Sacerdotibus auctoritate, eo inuito qui Dominus est exercituum, qui fortis est, & potens in praelio, putatis posse vincere, hostesq; profligare? His sententiis confecta oratio probat per argumentum à minori ad maius, quantum deberet Gens, Imperij Romani heres, suam veram Religionem ex eo tueri, quòd ipsorum maiores tam præclara gessissent studio sitæ falsæ opinionis. An non eos adhortatur ad pugnandum ita contra Turcas, ut seipsos prius expugnent, Deumq; optimum maximum placent, quem propitium exoptant, Christi, Fidem ita componant, ut altero sine altero fieri posse commode non sperent? An non eos arguit, quòd tunicam illam inconsutilem Christi, multas iam in partes diuisam destruant, & ad nihilum redigunt? Quòd vera & honestissima Christi dogmata, tantorum optimorum Patrum consensu ordinata, & à sanctissima Spiritu confirmata, quòdam diabolicâ persuasione eliminant, & ad scurrilia ac impudica quæq; deducant? Atque hic adiungit eam sententiam, quam Suavis adeo deformatam affert: Posteaquam monstrum hoc parere valebant, meliorem aliquam saltem, prudentioremq; ac sanctiorem Fidem induxissent, ut à vera nostrorum Patrum antiquorum semita, quâ melior inueniri non unquam poterit, iure quidem, & non stolidè defecissent. Significans postremis hisce verbis, se per priora (quæ sine subterfugio leuimento malè proculdubio sonuissent) non postulare ab iis huiusmodi conditionem vti possibilem; sed ex hoc ipso, quòd ea effici nequiret, eînci, ipsos citra omnem excusationem delinquere, in veteri Religione deserenda. Præterea nonne eosdem admoneteo in bello, non Christianorum sanguinem effundendum, sed hostes Christiani nominis conterendos? Nonne ostendit iis, sublato omni pessimorum interpretum velo, qui nihil afferunt de suo, sed antiquas opiniones, à sacratissimis quondam Conciliis solo æquatas, in eorum perniciem iterum reponebant, ac eorum malitia per illos Principes optimos depresso, Ciuitatem sanctam Hierusalem, gloriosissimi Domini nostri Iesu Christi Corporis sepulcrum, ceteraq; Redemptoris nostri sanguine inspersa, ex infidelium canum, spurcissimorumq; latronum manibus liberanda? Nonne affirmat, ab aliis patriam, parentes, bona propria, ab ipsis vero non modo omnia hæc, sed Christum ipsum ea bello defendendum? Nonne concionem absoluit per ardentissimam implorationem duorum Principum Apostolorum, ac ipsius Redemptoris; precatus, per apposita Scripturæ verba execrationes e caelo in operis tam egregij turbatores, si amplius obduruissent, & in eosdem amplissima cæli munera, si ad illum promouendum consentiant? Componatur

1536.
* Martialis.* 6. Iulij
1530. in
Diaro cita-
to Ludouic-
siorum.

natū iam hæc vera Oratoris locutio cum eiusdem effigie à Senatu delineata: & in eum aptè recidet id quod de pictore vulgari Poëta cecinit, qui Veneris imaginem nequiter pinxerat, huiusmodi ab eo simulacrum fuisse in gratiam Palladis illius amulæ conformatum. Quin Oratio Pimpinelli tam apta visa est, tantoque excepta plausu, vt Purpuratorum Patrum Senatus decreuerit, Oratorem publico nomine commendandum.

Postridie Legatus in Conuentu alteram habuit concionem, in cuius laudem abundè sit dicere, eam adeò grauem, adeò piam extitisse, vt Suauis inuidia nihil in ipsa arguendum deprehenderit. Alio die Principes, ac Ciuitates Protestantes suæ Fidei professionem Cæsari detulerunt. Lutheranam exposuit Melanchthon, et iis quæ Coburgi acceperat à Luthero, qui Augustam adductus non est, ne tam aperto despiciatu Cæsar offenderetur, eo ante ipsius conspectum obruto, quem seuerissimo Edicto Wormatiensi proferat. Hæc Confessio scripto edita, tamquam delapsa de nouo cælo doctrina ab illis habita est; adeoque ipsorum Theologi percipiant subscriptionibus suis signatam offerre, tamquam recentiores Prophetæ. Sed quò grauius in eo Conuentu pondus obtineret, fatius visum est ipsam auctoritate potentia quam scientia communire.

Hæc est celebris illa *Confessio Augustana*, quæ instar Euangelij perstitit Lutheranis. Dein etiam Zuingliani suam attulerunt, quæ nobilium Ciuitatum nomine, Argentorati, Constantiæ, Memmingæ, & Lindauij, fuitque artificio exquisito contexta, quo inclusorum hæresum asperitatem leniret, Lutheranæque factionis fauorem manifestâ oppositione non amitteret. Hinc dissidere ab ea non est in solo Eucharistiæ articulo, quod modò enarratum. Sed Augustana tantummodò famam nacta est, quippe tot Principes complexa, & postea, vt deinceps dicemus, Germaniæ permixta.

Studuit Melanchthon omni ingenij ope inuidiam suæ sectæ detrahere, prætermisiss in ea, quantum fieri potuit, opinionibus odiosis & improbatis: quo animaduerso Cæsar atque Conuentus percontati sunt Protestantes, an vlla alia in re à Catholicis dissentirent: illi verò, re maturè deliberatâ, negarunt. Complectebant ea Confessio vnum supra viginti articulos de ipsorum Fide, septem verò de abusibus, quos Romanæ Ecclesiæ opponebant, quorum articuli erant: *De Communione sub vtraque specie; De coniugio Sacerdotum; De Missa; De Confessione; De discrimine ciborum; De Foris Monachorum; De potestate Ecclesiastica* ambrosio moitoq mult b il stantia

Eandem

13 Eandem à Cæsare parti Catholicæ communicatam libello scri-
pto confutarunt Cocleus, Faber, & Eckius: ex quo libello dem-
ptum est quidquid vel ostentaret contradictionem in Lutherano-
rum doctrina variis temporibus tradita, ne per eam exprobratio-
nem ad pertinaciam illos irritaret, vel speciem præferret aculei
magis quàm probationis, adeoque ad exasperandam potius volun-
tatem, quàm ad conciliandam mentem valeret. Admonuit Lega-
tus, ne huiusmodi confutatio scripto, sed solum voce aduersariis
exponeretur; aliter præuidebat, noua eos responsa reddituros, abs-
que vilo contentions exitu, citraque Sedis Apostolicæ dignita-
tem, dum ex æquo cum suis rebellibus certamen iniret: quin eos-
dem singulas syllabas cauillaturos, & si quidquam quantulumcum-
que minus solidum offendissent, traducturos in ludibrium apud
vulgus vniuersam Ecclesiæ doctrinam & auctoritatem, perinde ac
si libellus ille Oecumenici Concilij scita complecteretur. Haud pa-
rum institerunt hæretici, vt cum ipsi doctrinam suam scripto tradi-
dissent, scripto pariter responsionem acciperent: id Cæsar constan-
ter negauit, nisi pollicerentur, se responsionem illam nemini com-
municaturos, nisi prius obtentâ ipsius facultate: quæ conditio ab
iisdem recusata.

C A P V T IV.

*Congressus inter Catholicos & hæreticos habiti iussu Cæsaris
& Edictum in Conuentus exitu promulgatum.*

1 C Arolus, vbi coram Protestantibus confutatio lecta est, eos
ad veterem communemque doctrinam amplectendam hor-
tatus, septemdecim Catholicos, partim Principes, partim
Oratores delegit, quibuscum agerent. Fredericus Palatinus facun-
dâ oratione concordiam suaserit. ^a Illi post bidui consultationem se
quatuor rationibus excusarunt: Prima fuit, ^b Se haud satis auditos
à Cæsare, prout indictum fuerat cum eò accerferentur: secunda; Si-
bi non fuisse scripto traditam aduersariorum responsionem: tertia,
Non posse ab ipsis illam recipi, conscientia reclamante: quarta; Non
fuisse Concilium coactum; quod Spiræ statutum fuerat.

^a Eius sum-
ma est apud
Sleidanum
lib. 7. an-
no 1550.
^b Vide Co-
cleum supra
citatum.

2 Ad hæc Palatinus communi nomine respondit. Ad primum;
Fuisse humaniter à Cæsare auditos, & coram se, & per libellum, eos-
que amplius auditum iri, si quid aliud essent allaturi. Ad secun-
dum; Permissum à Cæsare, vt non semel ipsis responsa recitaren-
tur, non tamen vt ex scripto traderentur, satis quippe memoria reti-
nebat

Part. I.

G g

nebat